

ЖЕНСКИ СВѢТЪ

СЪ ПРИТЪРКА

„ДОМАКИНА“

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,

РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ

ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ

Списанието излиза дваждо, на 1 и 20, а при-
турката веднаждо, на 10 число всеки мѣсець.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Годишенъ абонментъ
грѣдлатиъI. На списанието:
За България 4 лева
„ странство 5 „II. На списанието
съ притурката,
За България 7 лева
„ странство 9 „

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички-
тъ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Всѣкакви обявления, от-
носящи се до госпожи и
госпожници, публикуватъ
се въ последната страни-
ца за 30 стот. редътъ.

За постоянни обявления
особени условия

Према, ржашени и на-
ри се печататъ до Ди-
рекцията на „Женския
Свѣтъ“ улица Войнишка
№ 122.

Према неплатени не се
приематъ.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I-а и II-а година на „Ж. СВѢТЪ“ и „Домакина“

Съдържание:

Училищни законопроекти. — Г-жа Jeanne Dienstaou
и нѣжеството и изъ Персия. — Подиръ двадесетъ години.
— Никол жени не е толкова окаяна, колкото сѣмъ азъ. —
Първа любовъ. — Малко боткурсо. — Книги и списания. —
Корреспонденция.

ТЪРСИМЪ

още

2-МА АГЕНТИ

Желающитѣ да станжтъ, нека се от-
несжтъ за споразумѣние до дирекцията
ни най късно до 5-й Септемврий т. г.

Училищни законопроекти.

(Продължение и край.)

5) Въ чл. чл. 84, 86 отъ закона за основ-
нитѣ училища и 41, 43 отъ закона за гимна-
зитѣ се вмѣнжла една голѣма несправедливостъ
относително опрѣдѣлението заплатитѣ на учите-
литѣ и учителкитѣ. Членовѣтъ, които опрѣдѣлятъ
ценза на учителитѣ и учителкитѣ, длъжноститѣ
и правата на еднитѣ и на другитѣ сж общи,
еднакви, при туй обаче възнаграждението не е
никакъ еднакво. Надѣваме се, че г. министрътъ,
въ отличающата го справедливостъ, ще распореди
нужното, за да се приравнятъ заплатитѣ на
учителкитѣ съ ония на учителитѣ. Исклучение
отъ горнето прави чл. 99 отъ закона за основ-

нитѣ училища, а и показва расположението на
г. министра да изправи станжлата погрѣшка въ
заплатитѣ на учителитѣ и на учителкитѣ.

6) Споредъ чл. 109 отъ закона за основ-
нитѣ училища: въ основно училище, сѣ долень
курсъ и сѣ повече учители, единътъ отъ тяхъ
се назначава за главенъ учителъ и пр. Доста е
неясенъ, мислимъ, тоя членъ; какво се разби-
ра подъ туй повече учители: повече отъ учителкитѣ
или 3-4 учители? Ний приемаме главенъ учителъ
за мъжскитѣ народни училища и главна учителка
за дѣвическитѣ народни училища. Главниятъ
учителъ никога не може да узнае толкова добръ
нуждитѣ на едно дѣвическо училище, ако ще би
и народно, колкото една главна учителка; глав-
ниятъ учителъ никога не може повлия толкова
ползотворно и успѣшно не само върху хода на
дѣвическитѣ народни училища, нъ и върху ра-
ботата на подвѣдомствениитѣ му учителки, кол-
кото една главна учителка. По другитѣ държави
това вече отдавна е турено въ дѣйствието, и то
не само въ народнитѣ училища, нъ и въ по-гор-
ни даже.

7) Дисциплинарни наказания. Между спо-
менуванитѣ въ чл. 115 отъ закона за народни-
тѣ училища и въ чл. 51 отъ закона за гимна-
зитѣ дисциплинарни наказания, на които подле-
жатъ учителитѣ и директоритѣ отъ основнитѣ
училища и гимназитѣ подъ буквата е се прѣд-

вижда и слѣдующето: *врѣменно увольнение отъ длъжность* (въ първия законъ) и *врѣменно увольнение най много до една година* (въ втория законъ.) Съ тия двѣ точки се прѣдвижда едно и също наказание, т. е. увольнение отъ длъжность за нѣколко мѣсеци, недѣли или дни. Но дали може да се приложи една такъва мѣрка наказателна противъ нѣкой учителъ, то е въпросъ. Нека се прѣдположи напр., че нѣкой учителъ или учителка, назначена въ нѣкое погранично село или въ нѣкое затѣнено мѣсто, наказва се съ увольнение тримѣсечно, или по малко, или повече; питаме, коя учителка или учителъ ще се рѣши, да отиде на мѣстото на уволнената учителка за прѣзъ туй врѣме? И какъ, ако се намѣри такъва или тѣкава, ще може, или ще ли пожелае да продължи съ успѣхъ наченатото дѣло на първата или първия? Освѣнъ ако за разрѣшеннето на тоя трѣнливъ въпросъ се рѣши да се затвори за прѣзъ туй врѣме училището, та по такъвъ начинъ се даде на ученичкитѣ врѣме за почивка, а се направи за държавната хазна една икономия отъ нѣколко стотини левове и се удаде на учителя или учителката случай и срѣдство за поправяние. Подиръ свършването на наказанието, работитѣ отново се уреждатъ като напрѣжъ, а ученичкитѣ или ученицитѣ съ пронически усмивки и саркастични погледи по-срѣщатъ учителя или учителката си и дѣтинската имъ фантазия, която всичко прѣкалява, отдавна нему или ней всекакъвъ видъ злини и недостатѣци, за които ужъ и било наложено наказанието. Затова невъзможно става за въ бъдѣше възнитането на ученичкитѣ отъ такъвата учителка, по причина на моралното ѣ упадане и униженето, което съ туй явно наказание тя прѣтърпѣла.

8) Чл. 124 отъ закона за основнитѣ училища гласи: *Всички основни народни училища се намиратъ подъ управлението на общината, която се грижи за тѣхъ чрезъ училищното настоятелство, което дѣйствува по учебното дѣло като комисия на общинския съвѣтъ.* А пъкъ чл. 125: *Училищното настоятелство въ градскитѣ училища се състои отъ 5 члена: отъ общинския кметъ или неговия замѣстникъ като прѣдседателъ и отъ четирма членове, избрани при общинския и утвърдени отъ министра на Нар. Просвѣщение и пр.* Чл. 131 въ дванадесетъ точки опредѣля длъжноститѣ на училищното настоятелство, които се състоятъ въ нагледва-

ние по всички основнитѣ училища. Ний тукъ ще се осмѣлимъ да прѣдложимъ една новостъ за насъ, разбира се, която въ послѣдствие ще има огромна полза за дѣвическитѣ ни училища. Съ избиране и назначаване училищно настоятелство и за дѣвическитѣ училища мислимъ, че се усвоява една длъжность, която принадлежи исклучително на жената. Не би ли било по-добрѣ, щото, вмѣсто да се наглеждатъ дѣвическитѣ училища отъ едно училищно настоятелство, състояше се само отъ мъже, да се съставлява една комисия отъ по образованичкитѣ госпожи или госпожици, отъ развитички и почтенни майки, която да се наеме съ нагледването на тия училища? Кой по-добрѣ отъ жената инстинктивно разбира недостатѣцитѣ и на учащитѣ и на учащитѣ се и измислюва начинъ, съ който се сполучва желаемото уллучение? Мислимо ли е, молимъ, щото господа настоятелитѣ да умѣжтъ по-добрѣ отъ една жена, какъ трѣбва да се образува малката мома, която е прѣдначена да бже нѣкога майка, имѣюща тѣжки отговорности и длъжна да се бори въ живота си съ великата борба на съществуването?

Въ Европа не само и въ най-малкитѣ общини има училищни комисии — настоятелства отъ госпожи, но тамъ зели сѣ вече да назначаватъ жени и въ висшитѣ държавни учебни съвѣти и да имъ повѣряватъ мисли отъ висшъ интересъ относително просвѣтяването на жената, каквото напр. г. П. Кергомаръ въ Франция, както сме писали въ по-минжлия брой, г. Алисъ Пестана Коело въ Португалия, която се счита за първата уредителка на женскитѣ учебни заведения въ Португалия и пр. Какъ работѣтъ ония благородни госпожи и госпожици засвидѣтелствуватъ събираниѣ отъ тѣхъ суми, съ които всекѣдневно се извършватъ толкова благодѣяния: основанитѣ отъ тѣхъ дѣтински библиотеки и много други тѣмъ подобни дѣла, които имъ правѣтъ честъ и принасятъ не малка полза на учебното дѣло.

9) Особенно удоволствие ни произведохъ постановленията въ закона за основнитѣ училища за училищнитѣ здания (гл. V чл. 66 — 78), които желаемъ да бъдѣтъ добрѣ оцѣненн отъ надлѣжнитѣ и да се изпълнѣтъ въ точностъ отъ тѣхъ. Ето какво съвѣтѣва относително тоя въпросъ учений Парижски лѣкарь г. Д-ръ А. Рипанъ въ една своя рѣчь, прознесена въ Сорбонъ: «За тия здания не се изисква особенъ луксъ,

богатство и вънкашна хубостъ, нъ безъ друго е нужна една засмѣна и грациозна вънкашностъ, задоволяюща и зрѣнието и чувствата, за да може съ това момчето или момичето да си умѣрява скърбта, която усѣща при огдалечаваннето си отъ дома. Ако, по единъ глупавъ и неумѣстенъ луксъ, училището би вдъхнало на дѣтето отвръщение къмъ домашното му огнище, то азъ бихъ неодобрилъ и укорилъ това еднакво съ лъжовния на кафенетата луксъ, който оспротява семейството отъ мъжа. Азъ бихъ протестиралъ противъ него като извъннѣрно подбуждающъ мекушавостта, чрѣзъ която учащите се промѣняватъ се днесъ на разглезени дѣца, а утрѣ и подиръ малко въ хипохондрици, слаби сжщества и лесно се огорчающи отъ всичко и всички.»

Като даваме вече край на тия си нѣколко забѣлѣжки върху новитѣ законопроекта за основнитѣ училища и гимназистѣ въ българското княжество, ний сърадваме отъ все сърдце г. К. Величковъ за неговата толкова ползотворна дѣятелностъ и горещо желаемъ, щото да осжществи възложенитѣ нему златни надѣжди за урежданieto на учебното ни дѣло изобщо, и за уметственото повдигане на жената въ частностъ.

Г-жа Jeanne Dieulafoy

и пътешествието ѝ изъ Персія.

(отъ Laura Gelbert).

(Продължение край.)

Чарфадаръ башия (водачътъ на керванитѣ) очудил се за любопитството, съ което прислѣдвахъ коньетѣ и поиска да узнае причината. Като му ѝ казахъ, той ми отговори слѣдующето: Това не е нищо; какво бихте казали, ако щѣхъ да направѣмъ, щото и хартията на тѣфтерчето ви да испуща искри? И тутакси си изважда изъ джеба нѣколко сѣмена отъ пълешъ, които и хвърли на земята, слѣдъ което ме покани да ги събера. Разбира се, че това е било невъзможно верѣтъ оная глеста тъмнина. Тогавъ странниятъ ми учителъ по физиката наведе се, като взе и дѣдения му листъ книга, който раскъса полка-лева на парчета. Когато той правѣше това, по дължбата на скъсването се испущахъ редъ електрически искри, достатъчно свѣтящи, за да може нѣкой да види и събере сѣмената.

Щастлива страна, гдѣто едно парче книга може да замѣсти Едисоновитѣ и Яблоковитѣ свѣщилници! Въ Техеранъ г. Dieulafoy, по посрѣдничеството на съотечественника ѝ и дворски лѣкарь, г. Толозанъ, прѣдстави се на Шаха. «Какъ? попита шахътъ, беки този момъкъ е жена?» А като се обърна къмъ г. Dieulafoy, продължи си разговора

ча френски: «защо, госпожо, не носите дългата рокля на Европейскитѣ дами?»

«За да мога по-лесно да пътувамъ изъ мохамеданскитѣ страни и за да ма неопознаятъ. В. В. знае, че не е позволено на жена да пътува по Истокъ съ непокрыто лице»

«Както се научавамъ, вие трѣгвате за Ширазъ и Багдадъ. Имате нужда отъ много години, за да вскарате на глава това пътешествие. Дали имате нужднитѣ за туй сили? Съмнявамъ се.»

Въ Исфаханъ втората столица, туристката имѣ случая да се запознае съ княза Чель-ес-Султанъ, по-големия Шаховъ синъ, забѣлѣжителна личностъ твърдъ малко позната до сега. Князътъ Чель трѣбало би по закона да бѣде наследникъ на прѣстола Наср-ед-динъ; майка му, обаче, не била сингийнъ отъ Кацаровия домъ, отъ който непременно трѣбва да е излѣзълъ наследникътъ. За това като такъвъ сега се считалъ вторий Шаховъ синъ Музаффер-ед-динъ, Тавридский управитель.

Зель-ес-Султанъ, на български «царевата сѣнка» и до сега още не изгубилъ съвсѣмъ надѣждата да завземе нѣкой денъ, по извѣстия на Истовъначинъ, бащиния си прѣстолъ. Князътъ Зель е много интелигентенъ човѣкъ, нъ и твърдъ горещъ въ свѣтъ и «дъръ мажъ», дѣното му око послѣдствие единъ ударъ, нанесенъ не му прѣзъ лѣтнитѣто му още, ползузатворено, което, обаче не му въспрѣпятствува да бѣде въ сѣщо връме и твърдъ кокетенъ. Въ гардеробата си той имѣе обилната на венчикатъ европейски господари, та всѣки денъ обича се въ разни дрѣхы. Когато прѣди двѣ години той бѣ видѣлъ портрета на Ковнауктеския дюкъ въ униформата на английски маршалъ, пожела да си върачи тутакси една такъва въ Париятъ. «На чѣмъ? Възпочество, забѣлѣжилъ му единъ дворянинъ черковний шаръ ще извади още повече на явѣ, отъ колко въ недостатъци; затуй добръ би било да си взематъ мѣрка за тая униформа.» — «Таземъ е имѣлъ единъ, нѣма нужда», отговорилъ уплашенъ князъ, зашото, по примѣра на баща си, никога не е позволилъ на по-долнитѣ си да се докосватъ до него. Достатъчно е само да кажете, че князъ Зель е облѣклото е прѣдзначено за единъ единъ глупавъ момъкъ, на когото вънкашната прѣдставителностъ е много по-великолѣпна отъ оная на Соммадѣвия дюкъ.»

Харемътъ или, както се той по турски нарича, «Андрунътъ» на княза въ Исфаханъ, въ смъртѣта на единичката му законна жена не е имѣлъ трува за гледане; вмѣсто жени той си върчилъ само четири тлѣсти свини, единичкитѣ свини, които се видѣли нѣкога въ персийскитѣ градини.

Вносътъ на свинѣ или свинско месо въ Персія е строго забраненъ; коранътъ има стрѣлба за туй распорѣждане. Съ прѣставяването на заповѣдь князътъ имѣлъ за цѣль да протестира противъ религиознитѣ прѣдраслѣдци и да си върне свината.

По случая на новата година (Наср-ед-динъ, като

приемалъ властнѣ, отишълъ до тамъ, щото да заведе духовницѣтъ прѣзъ двора, гдѣто обитавали мръснитъ живоги — нѣщо, което произвело най-лошото впечатление. При все това, обаче, върва се въ Ишпаханъ, че князѣтъ Зелъ ще се въскочи на прѣстола подиръ смъртъта на бащата си; единъ висшъ чиновникъ въ Техеранъ даже казалъ на туристката, че «Персия ще принадлежи на тогава отъ двамата братия, който би сполучилъ да убие другия си братъ.»

На г. Dieulafoy, естествено, като жена, било позволено да влиза съ всичкитъ хареми; затова ний научаваме отъ неѣ много подробности върху живота на женитъ изъ разнитъ градища на южната и западната Персия, които до сега сѣ били неизвѣстни. Въ Кумъ грцескии управителъ и Шаховъ зетъ заповѣдалъ да посрѣщатъ туристката въ харемитъ на княгинята жена му, която тъкмо по онуй врѣме живѣла въ една отъ лѣтнитъ си виш. Фантазията на европейцитъ, прилага туристката ни, възбужда се много при чуваннето думата «харемъ», а тѣ си въображаватъ, че ще намѣриятъ задъ нѣкои добръ затворени стѣни и врати въшебствата на «хилядата и една нощъ». Намираме се тукъ въ палата на любимата дъщеря на Шаха; въ колко отъ нашитъ домакинни изъ провинцията бихъ се опитали отъ сармачостъта на тия палати! Съобщението между «Вируна», палата на управители, и Андруна (харема) става чрѣзъ единъ дълъгъ, прѣсичанъ отъ много врати, коридоръ, който свършва до една голѣма градина. На дѣното ѝ се въздигватъ двѣ почти съвсѣмъ еднакви здания, отъ които сѣверното е прѣдназначено за лѣтна, а южното за зимна резиденция. Подземнитъ стап «чиртамини» служатъ само въ врѣме на извънмѣрна горещина. Лѣтното крило се раздѣля на три стан (салони), освѣтявани отъ безбройни прозорци, отзадъ които лежи цѣлъ редъ по малки стан, тъмни и хладни бани.

Нощно врѣме госпожитъ спѣтъ подъ открито небе, на балкони, а сутрѣшнитъ часове прѣкарватъ въ салонитъ, а послѣ — въ по-малкитъ и по-хладнитъ стап; лѣтосъ, въ врѣме на голѣма горещина, въ чертаминитъ. Кадъ вечеръ пакъ се завръщатъ въ стантъ си.

Декорацията на княжеския харемъ е съвсѣмъ проста: стѣнитъ сѣ боядисани бѣли и безъ никакви украшения; по-малкитъ врати нито сѣ боядисани, нито иматъ брави; нощесъ се тѣ затварятъ съ една верига. Мобилизовката се състои отъ абсолютно нужнитъ мобили. Подътъ е покритъ съ губери, а прозорцитъ иматъ копринени завѣси. А за мобили служатъ само нѣкои възглавници, захвърлени на пода. Еднакъво тѣй е «мобилиранъ» и зимний палатъ, а цѣлий домъ ми се видѣ твърдъ «кроменъ за дъщерята на господаря и съпругата на одного отъ най-богатитъ князе въ цѣла Персия. — Въ Вераминъ г. Dieulafoy посѣтила харема на единъ управителъ, въ който живѣли около тридесетъ жени. Об-

лѣзлото имъ се състоело отъ една много тънка тюлева роба, съ която не се покриватъ гърдитъ, отъ една рокля, направена отъ индийска коприна и достигающа до колѣнитъ, и отъ една копринена кърна, съ която се твърдъ живописно покрива главата и се вързва съ възелъ отъ съжапоцвани камъни. Само по старитъ жени носѣтъ чорапи.

Хубавелкитъ на харема показали всичи голѣмо любопитство, да распитатъ туристката, както и тя първитъ: между многото други г. Dieulafoy попитала, дали Фатма, по-хубавата и по-младата отъ присѣтствующитъ жени, е учила дѣцата си на четмо или писмо?

«Разбира се. Учимъ имъ и Корана.»

«Нѣ мислѣ, че нѣкои пасажитъ отъ тая книга силно противоречатъ на етиката, и съдържатъ учения, които никакъ не сѣ угодни за малката възраст на дѣцата ви.»

Всичкитъ госпожи ме изгледали очудени, а послѣ всички се исфикотили.

«Какво искате да кажете съ това? ми отговорила една отъ тѣхъ. Мажскитъ дѣца се оженватъ, а женскитъ оставатъ затворени; зашто искате да се запрѣти на единъ или на другитъ, четение което по-късно, безъ съмнѣние, ще имъ принесе голѣми ползи?»

«Отъ Техеранския ли дворъ идвате? попита ма послѣ Фатма; разкажете ни нѣщо за модата; говори се, че шахътъ, подиръ послѣдното си изъ Европа пътешествие, позволилъ на женитъ да носѣтъ по-къси рокли и че тѣ носѣтъ ги вече на царъ (кракъ) по-къси. Чухъ още, че княгинитъ си покриватъ лицето съ «воалъ», ошитъ съ цвѣтя и направенъ въ Франгиштанъ (Европа). Азъ ще да ви съмъ крайно признателна, ако ми доставите такъвъ воалъ.»

«Съжалявамъ, че не мога, отговорихъ; както видите, азъ сама пътувамъ въ мажски дрѣхи и имамъ много работи.»

Общо очудвание.

«А зашто работите? тогава вий трѣбва да сте много бѣдна.»

«Не»

«Е! тогава зашто пътувате и работите? Щастие то на жената се състои въ украсяването и бездѣлнето.»

«Слѣдователно вий си прѣкарвате цѣлия день въ качене и тружене?»

«Не! съ това обаче губимъ много врѣме. Гледайте само, колко хубаво Хане си боядисва крайцеца на прѣститъ съ къна, а съ какво искусство сѣ написани веждитъ! помирисайте косата ми? виждате ли тия букли: като че сѣ минутна работа!»

«А като си свършите тоалетата, какво правите послѣ?»

«Пушмъ, пивъ си чай, посѣщавамъ си приятелкитъ.»

Въ Ишпаханъ г. Dieulafoy научава отъ грцеския свещеникъ попъ Пасхалъ една остроумна

анекдота за живота въ харемитѣ, която и ний ще прѣдадемъ на читателитѣ си.

Минълата зима г-жа Юсуфъ, жената на единъ висшъ чиновникъ, поръчила си въ Парижъ една копринена рокля, скроена по фравцузска мода, а по случай на една свадба тя ѝ облѣкла за пръвъ пѣтъ.

Раздразвенияго, което това киченне произвело между Ишпахаяскитѣ аристократки било много голѣмо (тукъ попѣ-Пасхалъ зе да говори по-ниско и се огледа наоколо), тъй като подъ чернокопринената ѝ рокля, която ѝ прилѣгала толкова хубаво, показвало се едно тънко кръстче и богати гърди.

Никой не знаелъ тайната на такова прѣобра-
зование, а ревността между другитѣ отъ висшата
класса госпожи достигнала до тъкѣва степенъ, що-
то всички си забравили старитѣ распри и се съеди-
нили противъ г-жа Юсуфъ, за която починали да
говорѣтъ най-лошо.

Г-жа Юсуфъ имала нѣкога въ «Андерунъ»
нужда отъ единъ дърводѣлецъ; затова тя повикала
най-добрия занаятчия въ града, който освѣнъ го-
рѣречения си занаятъ, ималъ и другъ такъвъ —
шпионството. Той, като работѣлъ тамъ, можалъ да
узнае тайната. Когато прочее Ишпаханската ари-
стокрация го проклиняла, задѣто стѣпилъ въ оня
проклѣтъ домъ, той можалъ да се отгърве отъ тая
анатема, като прѣдалъ тайната на Юсуфовата
жена.

Вѣтърътъ на Иранската долина не би раздви-
жилъ по-скоро пѣсѣкътъ на пустинята и го прѣ-
несълъ по всичкитѣ направления на вселенната, кол-
кото тайната на г-жа Юсуфъ, която, слѣдъ като
заобиколила всичкитѣ харемн, распространила се
изъ цѣлата Персія!

Въобразѣте си само, продължилъ попѣ Пасхалъ:
дърводѣлецътъ разправилъ, че г-жа Юсуфъ, прѣди
да си облѣче прославената ѝ парижска рокля, зат-
варяла си тѣлото въ желѣзна клѣтка, покрита съ
червена коприна. Слугинята ѝ, къмъ която имала
особенно довѣрие, прѣзъ цѣли 2-3 часа се мъчела
да свича коприненитѣ ширити, които сѣ били при-
вързани къмъ желѣзни прѣчки. та по тоя начинъ
г-жа Юсуфъ си правела оня тънъкъ кръстъ и ве-
ликолѣпната талия.»

Съ такова и други, изложени по-единъ най-ис-
кусенъ начинъ, раскази, отъ които едно съвѣтъмъ
слабо извлечение ний прѣдставихме на читателитѣ
и читателкитѣ си, пѣлно е съчинението на г-жа
Dieulafoy. Има обаче и други безбройни и твърдѣ
сериозни подробности за хубавитѣ паметници, джам-
нии, тържища, развалини и пр. Туристката дълго
врѣме прѣстоюва въ Ширазъ и подробно описва
испаданиято ѝ. При туй доставя ни още нѣкои скъ-
поцѣнни свѣденія за направата на персийскитѣ гу-
берн, за прѣплуването на персийския заливъ, Еф-
пата, за Вавилонъ и Багдатъ.

И тъй г-жа Dieulafoy разгледва въ реченото
си съчинение всичко, безъ да забрави нищо, което
би интересувало мислено пѣтлюющия съ неѣ чи-
тателъ.

К. Нишова.

Подиръ двадесетъ години.

(Прѣводъ отъ нѣмск.)

Прѣзъ мѣсець Декември 1894 година импе-
раторската дирекция на пошитѣ въ Берлинъ пра-
вѣше ревизия на пощенскитѣ съдѣжета за писма,
съ цѣлъ да въведе нова система за затваряние. Из-
вѣстно бѣше отъ ошитѣ, че често сѣ оставали въ по-
щенскитѣ кутии писма или закачени на нѣкое гвоз-
дейче, или пѣкъ нескрити по юшетата. Тѣ бѣше
влѣзло въ обичай, да се отварятъ тѣзи стари съдѣ-
жета при присѣтстването на единъ главенъ чинов-
никъ отъ управлението на пошитѣ.

Г. де-Фридбергъ пристѣпваше къмъ послед-
ното, тъй като бѣше прѣгледалъ повече отъ сто-
тина, безъ да намѣри нѣщо скрито.

Отъ единъ пѣтъ бравачътъ, назначенъ за тѣ-
зи работа, извика:

— Г-не Директоре, ето нѣщо! и подаде на
Г. де-Фридбергъ едно писмо, облѣпено съ марка, коя-
то вървѣла още на 1874 година. Пликътъ, много
малъкъ, стоелъ закаченъ отъ горѣ на вратичката.

Директорътъ, безъ ни най-малко да бѣде очу-
денъ, прочете адреса. Този пѣтъ, едно вътрѣшно
смаиванне го прѣвзе; писмото бѣше проводено до
неговия най-близъкъ приятель, Максъ Берманнъ,
професоръ по психологията въ Берлинския уни-
верситетъ.

Случайтъ наистина чуденъ. Г. де-Фридбергъ
прѣгледа плика отъ вѣща страна; подозираше нѣ-
каква тайна и отъ друга страна лѣпилото държеше
много малко, щото писмото можеше лесно да се
распечати.

Директорътъ раствори писмото и узна съдър-
жанието му; разбира се, че той бѣше въ своето си
право, тъй като дѣйствуваше на основание прѣд-
писанието отъ устава за забравенитѣ писма.

Писмото съдържаше слѣдующето:

Берлинъ, 25-ий Декември 1874 год.

Драгий мой Господинъ Максъ,

«Вне ми искахте отъ послѣдното ми свижда-
ние рѣшителенъ отговоръ. Азъ дълго врѣме се ко-
лебахъ, но днесъ се рѣшихъ да Ви отговорѣмъ съ прис-
крѣбно сърдие и то прѣзъ тѣзи коледна вечеръ, ко-
гато всичко около менъ дыша радостъ и щастие.
Казахъ си само, че азъ не съмъ вече младо момъ-
че, тъй като изпълнихъ днесъ двадесетъ години!
Величественната Ви бѣло-лизна китка, отъ която
въсприемамъ съ съзри на очи приятната марижа,
ми припомянова нашето присѣтствие.

Не, драгий мой Максъ, немогъ да бѣдѣ Ваша.
Вне познавате бѣдното състояние на баща ми; май-
ка ми, недѣйте забравѣ, е истинно болна; малки-

тъ ми сестрички се много нуждайтъ отъ менъ и моята скромна заплата, като учителка по 125 марки на мѣсець, едва ли стига, за да удовлетвори насущните подробности на семейството ни. Ако трѣбва да напустя родителитъ си, за да Ви съдявамъ, туй ще бѣде повече отъ притѣснение за тяхъ. Съ Вашето великодушие Вие ми предложите да поддържате фамилията на тѣзи, която искате да направите Ваша жена. Да приема тѣзи жѣртва е по-горъ отъ моитъ сили. Позорно ви моля, не гледайте въ този послѣденъ отговоръ, който ми стѣга сърдцето, знакъ на нѣкаква гордостъ. Вие ще ме разберете, тъй като Вий ме обичате. Богъ да Ва пази. Сбогомъ.

Мина Фелберъ

Главниятъ чиновникъ прочете втори пътъ внимателно туй нещастно послание; и сега само си обясняваше причинитъ за неомъжението на неговия приятелъ Максъ. Но какво трѣбваше да направи. Можеше да захвърли писмото и бѣше всичко свършено. Или пъкъ да го дадѣше на приятеля си, като му изложеше въ какви необикновени обстоятелства писмото е попаднало въ неговитъ ръцъ. Избра послѣдното.

Въ сѣщата вечеръ отиде на бирарийницата, тъй наречена на Огостенитъ, къдѣто знаеше, че ще намери Берманна. Професорътъ скоро бѣше проправилъ пътя си и отъ деня, когато изпроводи послѣдната си лиляна цитка, работеше безъ отидхъ да търси отъ учението отвѣщение на своята дълбока печалностъ; неговото положение бѣше едно отъ най-завиднитъ.

При всичко и да не бѣше получилъ отговоръ, съхраняваше всекога съмнѣние. Въ продължение на тѣзи двадесетъ години Максъ и Мина често се срѣщаха, но, отъ скромностъ, удовлетсвуваха се да се поздравяватъ официално, безъ да си проговоряйтъ нито дума. Недавно професорътъ се научилъ, че Г-нъ и Г-жа Фелберъ се разделили и че двѣтъ малки сестри сѣ се оженили.

Директорътъ де-Фридбергъ не се бѣлъ затруднение да намери приятеля си Максъ въ *Stammtisch* масса на постоянитъ (посѣтителъ).

— Имамъ едно неочаквано вѣщо да тебъ, казва пощенскитъ чиновникъ на психолога.

— Какво?

— Едно писмо, което не дотира отъ днесъ; туй писмо е „възрастно“, има двадесетъ години.

Да — видѣхъ; ти се смѣешъ. Ти си всеки денъ сѣлшиятъ. Професорътъ позна туй кѣмъ почерка. Съ растреперана ръка отвори писмото и съзри му потекохъ отъ очитъ, когато свърши пишего.

— Нещастна Мина, нещастна жена!

Двамата приятели се удивиха. Какво да правѣтъ?

Отъ веднѣжъ професорътъ стана:

— Искамъ да отговорѣ на туй писмо.

Фридбергъ се противи: «ти си студентъ, тя е вече на 40 години, тя е стара мома; ами ти, ти и

машъ 50; остави да спи твойтъ старъ романъ въ сандѣчето на писмата.»

— Не! ще пиша.

Въ сѣщата вечеръ професорътъ Максъ, като се завърна у дома си, сѣдна на писмения си столъ и извади отъ вѣтрѣ единъ купъ писма и една фотография, която прѣдставляваше една нѣжна мома съ приятно и меланхолическо лице. Подиръ, като че се страхуваше да не бѣде видѣнъ, при всичко и да бѣше самичкъ въ къщата, заключи се изъ вѣтрѣ, пуштахъ внимателно пердетата и обсипа съ цѣлувки невинната картинка.

Подиръ написа:

Берлинъ 24 ий Декемврий 1894 год.

Господжиче,

«Само днесъ получихъ писмото ти отъ 25-ий Декемврий 1874. Употрѣбило 20 години, догдѣто да пристигне: ще ви Ви кажа какъ. Не прѣстаняхъ една минута да Ва неомъжамъ. Вий сте свободни сега; искате ли всекога да бѣдете моя жена?»

Максъ

Въ края на мѣсець Януарий 1895 год. студентитъ на прочутия психологъ Берманна научихъ се, че тѣхнитъ учителъ билъ сгоденъ. Устрои хъ на негова честъ едно шествие съ флакелъ, което се свърши съ приятна вечеринка.

Като поблагодарваше ученицитъ си, професорътъ насмѣтъ отъ радостъ отговори:

— Ще притурѣмъ една глава на идущето си съчинение върху психологията на душата, и, като унищожавамъ всичкитъ си стари теории, поставямъ за принципъ отъ тѣзи вечеръ, че «*мъжътъ безъ жената е нищо.*»

Една студентка.

«Никоя жена не е толкозъ окаянна,

колкото съмъ азъ.»

(Прѣводъ.)

Историята на София Кавалевски, която бѣ една отъ най-забѣлжителнитъ жени въ тоя вѣкъ е била на послѣдъкъ напечатана отъ интимната ѣ приятелка. Въ неѣ има интересни факти за всеко момиче, което като неѣ се труди да употреби най-добрѣ врѣмето на живота си.

Туй руско момиче се родило съ извънредна дарба по математиката. Стѣнитъ на забавачната ѣ стая бѣха покрити съ вехти листове кннга, на които бѣха написани разни мъчни задачи и формули. Тия чудни фигури имаха една тайствена обаятелностъ за дѣтето и на осмогодишна възраст то ги знаеше изусть, безъ да ги разбира.

Когато ѣ пратихъ на училище, тя съ бързи крачки успѣваше въ математиката; а когато станѣ на седемнадесетъ години, тя бѣ обзанемата съ таа наука. Тя не се грижеше за храна и облѣкло. Обществото, у дома ѣ и даже своптъ ѣ ѣ гонѣха и намразихъ.

Тогавѣ имаше университети въ Руссия: за това София и сестра ѝ рѣшиха да идѣтъ въ Хайделбергъ и тамъ да слѣдватъ наукитъ си. Изъ като момичета туй бѣ невъзможно за тѣхъ да сторѣтъ, безъ нѣкой да ги придружи.

Нѣ тѣ усвоиха единъ планъ, общъ тогавѣ между жени студентки въ Россія. София убѣди единъ младъ и почтенъ младежъ да прѣмине прѣзъ вѣнчалний обрядъ съ ней. Съ името и положението на една оженена жена, тя лесно можеше да стане закрилницѣ на сестра си и други млади момичета. Слѣдъ тая фалшива свадба ти отиде въ Хайделбергъ и посвети напълно живота си на работата си, безгрижна за злощастнитъ и осамотени родители у дома.

Слѣдъ четиригодишно учение, университетътъ въ Готингенъ ѝ даде титлата Докторъ на философията. Въ Швейцарія тя даваше лекции съ таквазъ сполука, щото университетътъ въ Стокхолмъ ѝ покани да запълни чинатъ на по-високата математика, който чинъ занимаваше до края на живота си.

Въ 1888 французската Академия на наукитъ ѝ даде най-високата си почетъ, «великата награда по математическитъ науки» не само за пространното и дълботото ѝ учение, нѣ и за великитъ ѝ сили за оригинални издирвания.

Беографката ѝ казва: «Сега ти станъ героинката на най-ученитъ кружоци въ Европа; въ очитъ на свѣта ти занимаваше едно положение, толкозъ завидно, колкото бѣше единично.»

Нѣ уединението на живота ѝ, ѝ бѣ станало неспособно. «Никоя жена», вика тя, «не е толкозъ окаяна, колкото съмъ азъ.» Тя се трудѣше да се прѣзали, да възди, ходѣше по балове, и се луташе, както често казваше, да намери младостта си, да възвърне нѣщо, което бѣ изгубила отъ живота си.» Въ сѣмъ денъ на възтѣржествуванieto си, тя каза на приятелката си: «Не знаешъ, колко ми е злѣ на сърдцето. Слава имамъ, нѣ отъ щастнето съмъ далеко — щастнето на обикновенитъ жени, възлюбени въ домоветъ си. Туй е нѣщото, отъ което азъ се вуждаѣмъ.» Смъртта ѝ се ускори отъ дълбокото ѝ вътрѣшно угнетение.

Сега, имаш ли нѣкой урокъ да се извлече отъ тоя животъ?

Никоя жена, колкото даровитъ и да била тя, не може безопасно да изостави длъжноститъ и любовнитъ връзки на домашния животъ; и че само оная съпруга блянува за почетъ и слава, въображаемо постижими по нѣкой начинъ, вѣнъ отъ нейний кръгъ — която не разбира напълно важноста и високитъ отговорности на вѣнчалний животъ, както блаженството и радоститъ му и тѣхнитъ насладителни почести, които съ врѣме той може да ѝ донесе. Опрѣдѣленото отъ Създателя призвание на жената е въ дома и, ако тамъ тя не може да намѣри щастие и радостъ въ въздиганieto на дома си и възпитанieto на чадата си, много ще трѣбва да се лута тя, дордѣ го намѣри другагѣ.

Силокозовъ

Е. Рад. Терзиева

Първа любовь.

(Психологически етюдъ изъ дѣтския животъ)

(Продължение отъ 15-й брой.)

Туй вече прѣвнѣшаваше всѣка граница: азъ чувствавахъ, че се задѣхвамъ отъ злѣба, искаше ми се да се хвърля върху него, да го ударя, да го ухапя даже, а той съвършено спокойно се приближи до сестра ми, нарече ѣ «Мария Александровна» и ѝ подари трандифилчето.

Какъ ми се показа градинната противна; видѣтъ на трандифилчето ме раздражаваше, искаше ми се да го взема отъ сестра си и да го стѣпча съ крака; стори ми се, че ненавистта ми къмъ Шуринова прѣмина и на цвѣтето; азъ не си дигахъ очитъ отъ това трандифилче и сестра ми забѣлзва туй.

— Искашъ ли, Надянке, да го подаря на тебе; ти обичашъ цвѣта, а менъ не ми трѣба.

Азъ се страшно зарадвахъ на сестриното прѣдложение, но отведнѣжъ си помислихъ: а ако Шуриновъ ме срѣщне и види цвѣтето въ моитъ ръцѣ; и азъ побързахъ да се откажа отъ този подарѣкъ. Щомъ стигнахме у дома, азъ не утѣрихъ и сама поискахъ трандифилчето отъ сестра си; когато то се отзова въ моитъ ръцѣ, то ненавистта ми къмъ него нѣкъдѣ си исчезна, азъ твърдѣ прѣдпазливо оправихъ смачканитъ листчета, докоснахъ се съ него до лицето си и испитвахъ твърдѣ приятни ощущения отъ това докосване. «Добъръ день, Надѣжда Ивановна» — вдругъ си спомнихъ азъ обидата, хванахъ цвѣтето, раскъсахъ го съ крака и въ заключение тѣжко заплакахъ.

Отъ този день моето настроенie се съвършено измѣни: цѣли часове прѣкарвахъ азъ въ мечтания и мечтитъ ми посѣхъ все единъ и сѣщъ характеръ. Мечтаехъ си, че твърдѣ образована, умна, красавица, всички се вѣснѣшаватъ отъ менъ, съ всички съмъ любезна; Шуриновъ ужасно иска да попадне въ числото на моитъ приятели, но съ него съмъ твърдѣ високомерна, не го пускамъ даже до прага на къщата си, той ма моли да го прости, раскайва се въ своитъ дерзости, но азъ съмъ непоколебима; той се мълчи, страдае, а азъ тържествувамъ.

— Бѣдний Шуриновъ — кази веднажъ братъ ми, като се върна отъ гимназията. — не можѣ да рѣши една задача и на него първъ пътъ въ живота му поставиха лоша бѣлѣжка; той е просто въ отчаяние; азъ го показвахъ да доде при менъ и ний ще се опитаме да ѣ рѣшимъ наедно.

Съ какво нетѣрпение чакахъ азъ вечерния чай, когато братъ ми трѣбаше да доведе свои другаръ! Азъ рѣшихъ да го убия съ своето равнодушие и хладность. Тозъ пътъ Шуриновъ не бѣше така веселъ, както обикновенно; мене той не поздрави, даже не ме погледа. Като желяхъ да обърна, по какъвто и да е начинъ, вниманieto му, азъ съ високъ гласъ помолихъ брата си да ми намѣри отъ нѣкъдѣ съчпенната на Писаревъ.

— За кого Писаревъ, за васъ? Та вий още не сте порасли за него, въси се Шуриновъ, — вземъте граматиката, по-добръ ще бѣде.

Азъ кипнахъ.

— А още по-добръ ще е, ако вий не прѣпочагате учебници на другото, а сами поработите повечко надъ тѣхъ, тогава не ще ви пишѣтъ единица за задачата.

— О, колко сте вий зла; азъ до сега мислѣхъ, че сте само смѣшна госпожица, а сега виждамъ, че освѣнъ това, сте и зла! . . .

Гласътъ на Шуриновъ малко треперѣше, а менъ ми бѣше и тѣжко, и обидно, и се радвахъ, че мойтъ врагъ е уязвенъ.

Шуриновъ наченѣ да ходи у насъ често, азъ се продължавахъ да го ненавиждамъ и се стараехъ отъ всички сили нѣкакъ си да го докажѣ, а той не обръщаше на мене никакво внимание, не ме поздравляваше и когато погледитъ ни се срѣщахъ, той насмѣшливо ми се усмихваше.

На първия май, въ лѣтния клубъ, бѣше устроенъ дѣтски балъ; ний бѣхме въ числото на пригласенитъ; братъ ми ни обяви, че и Шуриновъ ще бѣде на този балъ. Никога още така не ми се искало да бѣдѣ добръ облѣчена, както този вечеръ; азъ тѣй силно се вълнувахъ и прибирахъ своя костюмъ, щото нашитъ никакъ не можехъ да разберѣтъ, какво се е случило съ менъ. Когато ма облѣкохъ въ бѣла въздушна рокля, азъ се намѣрихъ за твърдъ интересна и много се боехъ, че вдругъ Шуриновъ по нѣкоя причина нѣма да бѣде на бала. Като влѣзохъ въ залата на клуба, очитъ ми, прѣди всичко, наченахъ да търсѣтъ мой врагъ; той стоеше до колоната и тутакси забѣлѣза нашето появление. Азъ цѣла треперѣхъ като отъ трѣска, и, както тогазъ въ градината, наченѣхъ да моля Бога: Божичке милий, направи така, щото да ме покани (пригласи) той да танцувамъ.

Азъ всичко врѣме шепнахъ своята молитва и отказахъ на всички кавалери, които ме пригласихъ; азъ не си отвърщахъ очитъ отъ Шуриновъ, който танкуваше неуморно; всѣки пътъ, когато заведѣдѣше дамата си на мѣсто, той погледваше на мене; сърдцето ми силно биеше, азъ всѣка минута очаквахъ, че тон ей сега, сегичка ще доде при менъ, но той отиваше при друга; и азъ пакъ начевахъ да шепна своята молитва; ний сетнѣ тя се изпълни: Шуриновъ се приближи до мене и низко ми се поклони; сърдцето ми затупа до припаданне, азъ видѣхъ право прѣдъ себе си тѣзи насмѣшливи очи, но сега въ тѣхъ нѣмаше насмѣшка, тѣ гледахъ мегко, просително; азъ станѣхъ, притегнахъ му вече рѣката си, и отведнахъ, като че ли ма тласна нѣщо, азъ громко, ясно, съ нѣкакъвъ си чуждъ, не свой гласъ, му казахъ: „съ таква кавалери, като васъ, азъ не танкувахъ.“

Азъ забѣлѣзахъ, че той отведнахъ поблѣднѣ, прѣвъ очитъ му прѣмина нѣщо страдалческо, той

още веднажъ се поклони и си отиде, а азъ громко заплакахъ, безъ да си давамъ отчетъ за причината на моитъ сълзи. Мене ме заведоха въ уборната, дадохъ ми вода, распитвахъ ме, утѣшавахъ ме, и, най-сегнѣ, рѣшихъ, че съ моитъ слаби нерви не трѣба да ме водѣтъ на вечеринки.

Нервитъ ми, дѣйствително, бѣхъ така растроени, щото азъ по цѣли дни плачахъ и довеждахъ всички въ отчаяние; никой не можеше да узнай отъ мене — защо плачѣ.

(Слѣдва.)

Малкъ Конкурсъ.

Публикуването на отговоритъ по въпроса № 4: *«Въ какво се състои, споредъ васъ, истинското щастие?»* се отлага за идущия пътъ, т. е. за 20 Септември н. г., до когато и се приематъ отговори.

Книги и Списания,

получени въ Дирекцията ни.

Уставъ на Българското икономическо Дружество. Това дружество ще има за сѣдалище столицата София и може да има клонове на различни мѣста въ България. А цѣлта му ще бѣде: да проучава икономическото положение на страната и да изнамира срѣдства за подобренieto му.

Орало, органъ на бѣлг. земеделческо дружество, год. II, бр. 16. 15. Августъ 1895 г. София.

Почивка, мѣсеченъ литературенъ сборникъ, год. II, кн. II, Казанлъкъ.

Въздръжателъ, мѣсечно списание на българския въздръжателенъ съюзъ, год. I, бр. 8, Августъ 1895 г. София.

Библиотека, год. II, кн. VII, 1895 г. Пловдивъ.

Изворъ, иллюстрирано списание за ученици, год. IV, Априлий и Май 1895 г. Руссе.

Нова сѣмлина и здравословие, всѣкимѣсечно списание, год. V и год. III, кн. V, Августъ 1895 г., Сливенъ.

Какъ се научили хората да пишѣтъ. Тая книга се отличава толкова по своята интересност, колкото и по своя сполучливъ въ глѣдъкъ и особено правиленъ езикъ прѣводъ. Ние съ особена рѣдостъ поздравяваме живото участие, което почнахъ вече да зематъ и женитъ по нѣкъ въ литературната дѣятелност: затѣва прѣпорѣчваме на читателитъ, а особено на читателките си да поддържатъ първитъ сѣжани на таквато госпожни или госпожници, които малкото си врѣме за почивка посвѣщаватъ на умствена дѣятелност.

Корреспонденция.

Г. г. Кап. Семова, *Ст. Затора*. — Н. С. Дачевъ, *София*: получихме абонамента на Сп. и пр. за 95 г.; благодаримъ. — К. В. Шивачева, *Яболо*: ще Ви испратимъ и другитъ броеве, слѣдъ като се справимъ съ агентина си; съобщете, кои броеве Ви липсватъ.